

LEERSTOEL CULTUUR IN BRABANT

Jaarverslag 2018

Leerstoel 'Cultuur in Brabant'
Prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld

Inleiding

Instelling en onderbrenging

De bijzondere leerstoel 'Cultuur in Brabant' is ingesteld in 1993. Vanaf 1 januari 2016 is de leerstoel ondergebracht bij het Department of Sociology (voorzitter: prof. dr. Peter Achterberg) van de Tilburg School of Social and Behavioral Sciences (TSB) aan Tilburg University (TiU). De leerstoel wordt sinds 1 december 1999 bekleed door Arnoud-Jan Bijsterveld (1962).

Vanaf 2014 wordt de leerstoel beheerd door de Stichting Erfgoed Brabant te 's-Hertogenbosch (directeur-bestuurder: drs. Patrick Timmermans). De leerstoel wordt tot en met 2019 gefinancierd door de Provincie Noord-Brabant op grond van een beschikking van 14 juli 2016. Tot en met 2020 zijn in het Erfgoed Kader (2015) middelen voor de financiering van de leerstoel gereserveerd. Op 14 november 2016 bevestigde het College van Bestuur van Tilburg University de aanstelling van de hoogleraar tot 1 januari 2020.

De leerstoel heeft een omvang van 0,4 fte. De arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd met prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld uit 2012 bepaalt dat de aanstelling is opgesplitst in twee functies, te weten hoogleraar op de bijzondere leerstoel (0,4 fte) en universitair hoofddocent (uhd; 0,4 fte vast per 1 januari 2016). De functie van hoogleraar betreft een tijdelijke functie op grond van de thans door de Provincie Noord-Brabant beschikbaar gestelde middelen. Wanneer deze middelen zouden komen te vervallen, zal ook de functie van hoogleraar vervallen en zal Bijsterveld voor 0,8 fte als uhd worden aangesteld.

De activiteiten van de leerstoel vormen vanaf 2013 onderdeel van de Erfgoed Brabant Academie (EBA), het deskundigheidsprogramma van Erfgoed Brabant dat zich richt op professionals en amateurs die zich bezighouden met cultureel erfgoed, geschiedenis, identiteit, streektaal en volkscultuur.

Raad van toezicht en continuering aanstelling

De Raad van toezicht van de bijzondere leerstoel, onder voorzitterschap van de decaan van TSB, kwam op 8 juni 2018 bijeen.

Begeleidingscommissie

Voor de bijzondere leerstoel in 2013 een inhoudelijke begeleidingscommissie ingesteld die bestaat uit dr. Hildo van Engen (Streekarchief Langstraat Heusden Altena), prof. dr. Ad Knotter (Maastricht University), prof. dr. Randall Lesaffer (TiU), dr. Wies van Leeuwen (oud-beleidsmedewerker Provincie Noord-Brabant), prof. dr. Kees Ribbens (EUR/NIOD) en prof. dr. Jos Swanenberg (TiU). Deze commissie kwam bijeen op 31 mei.

Doel en missie

De bijzondere leerstoel 'Cultuur in Brabant' bevordert de wetenschappelijke beoefening en bestudering van geschiedenis en erfgoed in Noord-Brabant. Doelstelling is het uitdragen van de waarde van geschiedenis en erfgoed voor de Noord-Brabantse samenleving. De missie van de leerstoel is mensen in Noord-Brabant te verbinden met hun geschiedenis en erfgoed en zodoende met elkaar en met de plek waarop zij wonen. De leerstoel vervult zijn taak door middel van onderzoek, onderwijs en valorisatie alsmede door het verschaffen van een wetenschappelijke basis aan erfgoedbeleid, cultuurtoerisme en cultuureducatie.

I. Onderzoek

De drie onderzoeksthema's van de leerstoel zijn de volgende:

1. Identiteit en erfgoed
2. *Public History* en culturele herinnering (vooral van de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust)
3. Machtsvorming in de Middeleeuwen.

De activiteiten van de leerstoel op deze drie terreinen bestaan uit onderzoeksbegeleiding, eigen onderzoek en reflectie, en maatschappelijke dienstverlening (valorisatie).

Ad 1. Identiteit en erfgoed

a. Onderzoeksbegeleiding

- Dr. Sandra Wagemakers, die in 2017 promoveerde op haar proefschrift *Brabant is Here: Making Sense of Regional Identification*, werkt nog aan een publieksversie van haar studie (afronding in 2019).
- In het kader van de provinciale Verhaallijn Religieus Brabant begeleidde hij het onderzoek door Bert Donks MA naar 'Rijk Roomse kloosters, speciaal onderwijs, zorg, missie' (afgerond 2018).
- Project Zuiderwaterlinie (verhaallijn Bevochten Brabant): in 2018 begeleidde de hoogleraar Jacob Knegt MA, die inventariserend en bibliografisch onderzoek doet ten behoeve van de onderzoeksagenda voor dit project, dat het militair en landschappelijk erfgoed van elf Noord-Brabantse vestingsteden onder de aandacht brengt.
- Op aansturing van prof. dr. Theo Beckers en met medewerking van dr. Hans Krabbendam (Katholiek Documentatie Centrum, Radboud Universiteit Nijmegen) en prof. dr. Erik Borgman (TiU) en in samenwerking met Erfgoed Brabant werd een begin gemaakt met het onderzoeksproject met de titel 'Brabantse katholieke pioniers in de VS in de negentiende eeuw'. Met subsidie van het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant deed Simone Vermeeren MA in 2018 vooronderzoek, dat mede door de hoogleraar werd begeleid. De stand van zaken werd gepresenteerd tijdens een symposium op 22 juni 2018 in het Provinciehuis. Het vervolgonderzoek (zo mogelijk promotieonderzoek) in Nederland en de VS is afhankelijk van financiering.
- Het COC Tilburg-Breda heeft dr. Luc Brants opdracht gegeven een studie te schrijven over de geschiedenis van homoseksualiteit in Tilburg vanaf de negentiende eeuw. De hoogleraar maakt deel uit van de begeleidingscommissie.

b. Eigen onderzoek en reflectie

- Met collega Hans (J.A.) Mol publiceerde de hoogleraar een reflectie op regionale geschiedbeoefening in Nederland: 'Een pleidooi voor glocalisering van lokale en regionale geschiedenis' in: *Studies over de sociaaleconomische geschiedenis van Limburg. Jaarboek van het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg* 63 (2018) 16-41.

c. Maatschappelijke dienstverlening

- De hoogleraar maakte deel uit van de adviescommissie die zich op verzoek van de Carnavalsstichting Tilburg boog over de vraag naar de toekomstige rol van vrouwen in representatieve en protocollaire functies in het openbare carnaval in Tilburg. In december werd het advies aangeboden (en breed uitgemeten in de pers).

Ad 2. Public History en culturele herinnering

a. Onderzoeksbegeleiding

- De hoogleraar maakt deel uit van de begeleidingscommissie van het onderzoek door Frank van Doorn MA voor de Eregalerij van Brabants gesneuvelden. In september 2019 beoogt het Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC) in samenwerking met de Stichting Herdenking Brabants Gesneuvelden in Waalre een digitale eregalerij te presenteren van alle omgekomen Brabantse militairen en verzetsplegers. Het gaat om bijna 1900 slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog, alsmede om de Brabantse militairen die zijn omgekomen in Nederlands Oost-Indië, Nederlands Nieuw-Guinea, tijdens de Koreaoorlog en tijdens de verschillende VN- en NAVO-missies daarna. Zie <https://brabantsegesneuvelden.nl>.
- Begeleiding van het onderzoek van dr. Peter Bak, 'Een oord van bang wachten. Project geschiedschrijving gijzelaarskamp en *Polizeigefängnis* Haaren 1941-1944' in opdracht van de Stichting Vriendenkring Haaren 40-45. Dit mondde uit in een boek, dat werd gepresenteerd tijdens een goedbezocht en mede door de hoogleraar georganiseerd symposium op 26 mei 2018. Eind 2019 moet een film uitkomen, gemaakt door Ellen van Kempen.
- De hoogleraar is medelezer van de studie van Herman en Annelies van Rens-Wilms over de zogenoemde Coseltransporten (augustus-december 1942), die in 2019 voltooid wordt.

b. Eigen onderzoek en reflectie

- 'Creating Commemorative Communities: Remembering the Holocaust in the 21st-Century Netherlands' in: Thomas Schilp and Caroline Horch, ed., *Memoria – Erinnerungskultur – Historismus. Zum Gedenken an Otto Gerhard Oexle (28. August 1939 – 16. Mai 2016)*. *Memoria and Remembrance Practices (MEMO) 2* (Turnhout: Brepols, 2019) in press.

-

c. Valorisatie

- De hoogleraar treedt op als coördinator voor het leggen van struikelstenen in Tilburg en omgeving. In 2018 werden opnieuw elf struikelstenen besteld, die in de loop van 2019 zullen worden gelegd in Tilburg. In Moergestel werden op 1 mei 2018 acht stenen gelegd en op 12 maart 2019 zullen in Oisterwijk de eerste struikelstenen worden gelegd.
- De hoogleraar is lid inhoudelijke adviesraad voor Crossroads Brabant 40|45: een samenwerkingsverband tussen erfgoedinstellingen in Noord-Brabant, ondersteund door de provincie Noord-Brabant. VisitBrabant ondersteunt een marketingconcept waarmee de canon van WO II in Noord-Brabant tastbaar en met meer samenhang verteld wordt en de verhalen (inter)nationaal kunnen worden uitgedragen. Erfgoed Brabant ondersteunt het inventariseren en samenstellen van de canon Brabantse WO II. De adviesraad adviseerde het bestuur van het samenwerkingsverband over de samenstelling van de canon en de selectie van *75 life-changing stories*. In mei 2018 verscheen op basis hiervan *Brabants Remembers. 75 Personal Life Changing War Stories* (Oisterwijk: VisitBrabant, 2018).
- De hoogleraar werd in 2018 lid van de adviescommissie voor de totstandkoming van een Holocaustmonument in Tilburg in 2020.

Ad 3. Machtsvorming in de Middeleeuwen

a. Onderzoeksbegeleiding

- De hoogleraar trad op als referent tijdens de expertmeeting van het project *Imagining a territory: Constructions and representations of late medieval Brabant* (Universiteit van Amsterdam, 12 januari)

b. Eigen onderzoek en reflectie

- Artikel (met Laurant Toorians) getiteld 'Texandria revisited: in search of a territory lost in time' in: Mirjam Kars, Roos van Oosten, Marcus A. Roxburgh & Arno Verhoeven, ed., *Rural riches & royal rags? Studies on medieval and modern archaeology, presented to Frans Theuws* (Zwolle en Amsterdam: SPA-Uitgevers en Dutch Society for Medieval Archaeology, 2018) 34-42.
- Artikel met Kim Esmark (Roskilde University) en Hans Jacob Orning (University of Oslo): 'Elites and social bonds – how Nordic were the Nordic medieval elites?', conclusies voor de bundel *Nordic Elites in Transformation, c. 1050-1250 : II: Strategies and Social Networks*, ed. Hans Jacob Orning, Lars Hermanson & Kim Esmark (Abingdon: Routledge, in press).

II. Onderwijs en promotiebegeleiding

Onderwijs

De cursus *Regionale geschiedenis in Brabant I: verkenning* werd in 2018 opnieuw gegeven in het kader van de Erfgoed Brabant Academie en verzorgd door de hoogleraar, drs. Jan van Oudheusden en prof. dr. Jos Swanenberg. Er waren 30 deelnemers uit musea, archieven, de archeologie- en de heemkundewereld en één reguliere student.

In het kader van zijn uhd-schap verzorgde de hoogleraar in 2018 de volgende cursussen en colleges:

- a. in de bachelor en master Sociologie:
 - National and Regional Identities;
 - The Social Structure of Western Societies (twee colleges);
 - Wicked Problems (GMSI) (één college);
 - Sociale Problemen (twee colleges);
 - Social Problems (twee colleges).
- b. in het Honors Programme:
 - Nationalism and Regionalism in Europe (plus coördinatie);
 - Reading & Watching Europe.
- c. twee gastcolleges in de mastercursus Culture, Policy and Economic Impact (TSH).
- d. in de bachelor Liberal Arts and Sciences van het University College Tilburg:
 - Middle Ages: At the Theological-Political Crossroads;
 - Historical Methodology (plus coördinatie).
- e. Op 3 en 4 september verzorgde hij gastcolleges aan de University of Oslo en op 12 december aan de universiteit van Greifswald.
- f. In 2018 begeleidde hij geen bachelor- of masterthesissen.

Promotiebegeleiding

Tot en met 2017 werden bij de leerstoel zestien promoties afgerond. In 2018 begeleidde Bijsterveld één interne en een negentien externe promovendi en vonden twee promoties plaats. Op 31 januari 2018 promoveerde Lia van Zalinge-Spooren op haar proefschrift getiteld *Gemeint en gemeenschap. Jaargeboden in Peelland, circa 1300-1795*. Op 15 juni 2018 promoveerde Olivier Rieter op het proefschrift met de titel *Het patina van de tijd. Vormen en functies van hedendaagse nostalgie en nostalgisering in Noord-Brabant*.

In 2019 vinden minimaal twee promoties plaats; enkele andere promovendi volgen in de loop van de komende jaren. Het onderzoekscolloquium van de promoti en promovendi van de leerstoel Cultuur in Brabant kwam bijeen op 6 april en 8 juni 2018.

In 2018 verwierf de hoogleraar samen met zijn collega's prof. dr. Frank Hendriks en dr. Tim Reeskens een promotieplaats voor een onderzoeksproject in het kader van het IMPACT-programa getiteld *DRIFTING APART? The Educational Cleavage and the Resilient Society, 1980-2017*. Per 1 september startte Quita Muis MSc op dit project.

Bestuurlijke taken

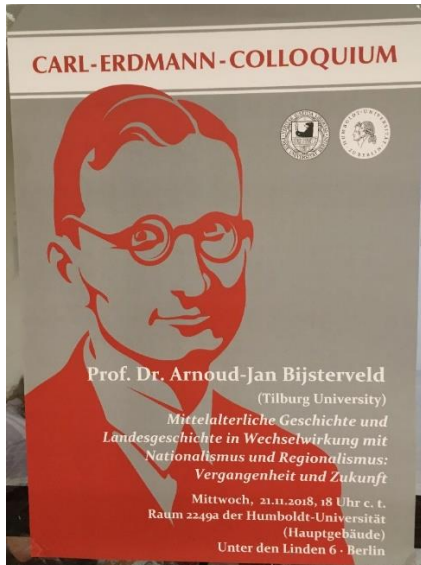
Sinds 16 februari 2016 is Bijsterveld Opleidingsdirecteur van de Universitaire Lerarenopleiding Tilburg (ULT) voor Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen.

III. Valorisatie

Presentaties

Bijsterveld heeft in 2018 – naast voordrachten voor heemkundekringen en serviceclubs – onder meer lezingen en inleidingen gehouden tijdens het symposium over Petrus Vladderaccus in Oirschot (6 januari), het Landelijk Sociologie Congres in Utrecht (19 februari), tijdens de presentatie van boeken in Breda (9 maart), Asten (16 maart), 's-Hertogenbosch (13 april) en Oisterwijk (5 mei), tijdens de 11de contactdag Joodse Studies van de Lage Landen aan de Universiteit van Antwerpen (22 mei), het symposium ter gelegenheid van tien jaar Stichting Verhalis (29 mei), tijdens het symposium *Rural Riches & Royal Rags* aan de Universiteit van Leiden (29 juni) en tijdens de Kristallnachtgedenking in Tilburg op 4 november. Op 25 april gaf de hoogleraar les in groep 6 van de J.J.

Anspachschoon in Dongen. Tijdens het International Medieval Congress in Leeds organiseerde hij twee sessies en een round table en gaf hij een voordracht (2-5 juli). Op 21 november hield hij een voordracht voor het Carl-Erdmann-Colloquium aan de Humboldt Universität in Berlijn getiteld 'Mittelalterliche Geschichte und Landesgeschichte in Wechselwirkung mit Nationalismus und Regionalismus: Vergangenheit und Zukunft'.

Maatschappelijke dienstverlening

De leerstoel draagt zorg voor advisering en ondersteuning van lokale en provinciale initiatieven en publieksactiviteiten op het gebied van geschiedenis, volkscultuur en erfgoed in Noord-Brabant, en voor kennisoverdracht, direct door middel van publicaties (voor een overzicht zie aan het einde van dit verslag), lezingen en voordrachten, en indirect door aanwezigheid in de gesproken en geschreven media (regionaal en landelijk).

Maatschappelijke dienstverlening krijgt ook gestalte in het optreden van Bijsterveld als voorzitter van het Samenwerkingsverband Volkscultuur Brabant (een samenwerking tussen de Leerstoel en de Stichting Brabants Heem, de Historische Vereniging Brabant en Erfgoed Brabant); als voorzitter van de Stichting Knippenbergprijs (vanaf 2010); als voorzitter van de Stichting Brabantse Bronnen (sinds 2009); als bestuurslid van de Stichting Verhalis (sinds 2009); als coördinator van de contactgroep Middeleeuwse geschiedenis van Noord-Brabant (sinds 1989); als lid van het Bestuur van de Stichting Colloquium De Brabantse Stad (sinds 2001); en als juryvoorzitter van de tweejaarlijkse scriptieprijs Geschiedenis van Brabant (vanaf 2016).

Daarnaast gaf Bijsterveld lezingen en voordrachten bij heemkundekringen, historische verenigingen en andere gezelschappen en bij boekpresentaties of andere bijzondere momenten (zie boven) en verzorgde hij populariserende artikelen en boeken over Brabantse geschiedenis, volkscultuur en erfgoed. Voorts is hij hoofdredacteur van het *Noordbrabants Historisch Jaarboek* en de reeks Bijdragen tot de geschiedenis van het Zuiden van Nederland, en redactielid van *In Brabant*.

Netwerkvorming

Bijsterveld maakte deel uit van de promotiecommissie van D.J. Faber (Universiteit Utrecht, 14 juni), D. Guillardian (Université libre de Bruxelles, 25 september) en J.J.G.M. Rutten (Universiteit van Amsterdam, 19 februari 2019).

Van augustus tot en met december verbleef de hoogleraar in Berlijn, waar hij als fellow verbonden was aan de Humboldt-Universität zu Berlin, Philosophische Fakultät, Institut für Geschichtswissenschaften, Lehrstuhl Mittelalterliche Geschichte II en daar deelnam aan de wekelijkse seminars.

Sinds 2016 is hij lid van de Wetenschapscommissie van de Fryske Akademy. Hij is lid van de adviesraad Academisch Erfgoed van Tilburg University; van de WOG (wetenschappelijke onderzoeksgemeenschap) historische demografie van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen; van de begeleidingscommissie van de bijzondere leerstoel Taal en Diversiteit van Taal en Cultuur in Brabant (TSH, TiU); de Bibliotheekadviescommissie Brabant Collectie (TiU); en de adviesraad van het Tilburg Cobbenhagen Center.

Sinds 2013 is hij tevens hoofdredacteur van de reeks Maaslandse Monografiën (Limburg) en vanaf 2014 lid van de Editorial Board van het jaarboek *The Medieval Low Countries: An Annual Review* (Brepols Publishers). Verder is hij een van de Series Editors van de monografieënreeks *Memoria and Commemoration Practices*, uitgegeven door Brepols Publishers.

In de media

Bijsterveld werd verscheidene malen geïnterviewd en genoemd in artikelen in de regionale en landelijke pers, in *Brabants Dagblad* (12 januari; 20 april; 13 juli; 29 oktober) en in de *Tilburgse Koerier* (1 november en 20 december). Voor het programma *Door Andere Ogen* van Fons de Poel (Omroep Max), uitgezonden op 17 september, werd hij geïnterviewd over het Brabantse gehalte van Klaas Dijkhoff (<https://pers.omroepmax.nl/klaas-dijkhoff-in-door-andere-ogen-bij-max/>).

Publicaties A.J.A. Bijsterveld

Wetenschappelijke artikelen in bundels en tijdschriften

Arnoud-Jan Bijsterveld en Laurant Toorians, 'Texandria revisited: in search of a territory lost in time' in: Mirjam Kars, Roos van Oosten, Marcus A. Roxburgh & Arno Verhoeven, ed., *Rural riches & royal rags? Studies on medieval and modern archaeology, presented to Frans Theuws* (Zwolle en Amsterdam: SPA-Uitgevers en Dutch Society for Medieval Archaeology, 2018) 34-42.

Arnoud-Jan Bijsterveld, 'Aristocratic Identities and Power Strategies in Lower Lotharingia: The Case of the Rode Lineage (Eleventh and Twelfth Centuries)' in: Michel Margue & Hérold Pettiau, ed., *La Lotharingie en question : Identités, oppositions, intégration. Lotharingische Identitäten im Spannungsfeld zwischen integrativen und partikularen Kräften. Actes des 14es Journées Lotharingiennes. 10-13 octobre 2006* (Luxembourg 2018) (= Publications de la Section Historique de l'Institut G.-D. de Luxembourg 126; Publications du CLUDEM 26) 315-361.

Arnoud-Jan Bijsterveld en Hans (J.A.) Mol, 'All history is local history. Een pleidooi voor globalisering van lokale en regionale geschiedenis' in: *Studies over de sociaaleconomische geschiedenis van Limburg. Jaarboek van het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg* 63 (2018) 16-41.

Hans Schippers m.m.v. Arnoud-Jan Bijsterveld, 'Noord-Brabant en het corporatisme: romantische droom en realiteit in de lange twintigste eeuw', *Noordbrabants Historisch Jaarboek* 35 (2018) 186-203.

Overige publicaties

Arnoud-Jan Bijsterveld, 'Bevochten Brabant' in: Joost Findhammer en René Kwant, red., *Zuiderwaterlinie Noord-Brabant. Een open boek* (['s-Hertogenbosch]: Provincie Noord-Brabant, 2018 tweede druk) 20-23.

Arnoud-Jan Bijsterveld, 'Zuiderwaterlinie: het belang van zwarte bladzijden in het geschiedenisboek' in: Joost Findhammer en René Kwant, red., *Zuiderwaterlinie Noord-Brabant. Een open boek* (['s-Hertogenbosch]: Provincie Noord-Brabant, 2018 tweede druk) 62-76.

Arnoud-Jan Bijsterveld, 'Presentatie dagboek Martien van de Weijer: een mix van bravoure, geloof en heldenmoed', *De Kleine Meijerij* 69 (2018) 79-80.

Arnoud-Jan Bijsterveld i.s.m. Nationaal Monument Kamp Vught, Frank van Doorn en Jasper van der Schoot, 'Ge zoudt er de dood mee op den hals halen' in: *VisitBrabant, Brabants Remembers. 75 Personal Life Changing War Stories* (Oisterwijk 2018) 82-83.

Arnoud-Jan Bijsterveld, 'Het weerzien' in: *VisitBrabant, Brabants Remembers. 75 Personal Life Changing War Stories* (Oisterwijk 2018) 104-105.

Arnoud-Jan Bijsterveld, 'Ten geleide', *Noordbrabants Historisch Jaarboek* 35 (2018) 11.

Boekbesprekingen

Bespreking van: N. Arts, red., *Nieuwe mensen op oud land. Archeologie, geschiedenis en stedenbouw van Meerhoven* (Eindhoven) (Woudrichem 2017), in: *Noordbrabants Historisch Jaarboek* 35 (2018) 209-210.

Bespreking van: W. Kuiper en L. Jongen, ed. en vert., *Het spel van het Sacrament van Niervaert. Een laat-middeleeuws toneelstuk over een wonderbaarlijke hostie, geschreven door Jan Smeken* (Breda 2017); R. de Leeuw en R. Sleiderink, *Ik Jan Smeken* (Brugge 2017), in: *Noordbrabants Historisch Jaarboek* 35 (2018) 229-231.

Bespreking van: R. Peeters en T. Wagemakers, *Tilburgse textiel in beeld. De geschiedenis van Tilburg in foto's 8* (Tilburg 2016), in: *Noordbrabants Historisch Jaarboek* 35 (2018) 244-246.

Bespreking van: J.J. Brouwers, eindred., F.A. Gooskens, L.J.J. de Kievith, M.M.M. Rasenberg, I.C.J.M. Roozen, J.A.M. Snijders, J.W. Veerman en E.C.M. Wagemakers, red., *Het Bredase Begijnhof in veranderende tijden. Een geschiedenis van 750 jaar* (Breda 2017); J. Veerman m.m.v. E. Peters en H. de Kievith, *Het Begijnhof van Breda. Gebouwen vol geschiedenis* (Utrecht 2017); E.C.M. Wagemakers e.a., *Congresbundel Begijnenbeweging, gisteren en vandaag. 23 augustus 2017* (Breda 2017), in: *Noordbrabants Historisch Jaarboek* 35 (2018) 251-253.

Bespreking van: Manja Coopmans, *Rituals of the past in the context of the present. The role of Remembrance Day and Liberation Day in Dutch society*. ICS dissertation series 256 (dissertatie Universiteit Utrecht 2018), in: *Mens & Maatschappij* 93 nr. 4 (2018) 439-441.

Publicaties voortvloeiend uit het onderzoek en onderwijs bij de Leerstoel

Lia van Zalinge-Spooren, *Gemeint en gemeenschap. Jaargeboden in Peelland, circa 1300-1795* (Hilversum en Tilburg 2018).

Peter Bak, *Een oord van bang wachten. Kamp Haaren, 1941-1944* (Hilversum en Tilburg 2018).